

rektørens indberetnings- og underretningspligt skal ifølge meddelelsen danne grundlag for statsadvokatens eventuelle drøftelser med politidirektøren om sagens tilrettelæggelse og videre behandling med henblik på at sikre, at sagen fremmes mest muligt. Desuden skal sigtede (eller forsvareren, hvis en sådan er beskikket for sigtede) orienteres om sagens indberetning til statsadvokaten. Denne orientering skal bl.a. indeholde en sagsfremstilling, angivelse af, at efterforskningen har verseret i 2 år, oplysning om, hvor længe efterforskningen endnu forventes at vare, og oplysning om klagemuligheder, herunder om muligheden for at klage til den overordnede anklagemyndighed over sagsbehandlingstiden.

Endvidere er der ved Rigsadvokatens Meddelelse nr. 4/2006 om sagsbehandlingstiden i straffesager fastsat retningslinjer dels om indberetning af domme, der indeholder en vurdering af sagsbehandlingstiden, dels om behandling af klager fra sigtede over sagsbehandlingstiden i straffesager forud for tiltalespørgsmålets afgørelse.

3.2. Forsvarerbeskikkelse

3.2.1. Efter retsplejelovens § 730, stk. 1, er den sigtede som udgangspunkt berettiget til at vælge en forsvarer til at bistå sig. Hvis sigtede ikke vælger en forsvarer, kan han eller hun få en forsvarer beskikket efter reglerne i retsplejelovens §§ 731-732. Efter disse bestemmelser skal forsvarer bl.a. beskikkes, når sigtede skal fremstilles for retten med henblik på varetægtsfængsling eller opretholdelse af anholdelse, eller når en sag skal afgøres under medvirken af domsmænd eller nævninger.

Forsvarere for sigtede beskikkes typisk fra den kreds af advokater, som justitsministeren har beskikket til at påtage sig dette hverv (de såkaldte »beneficerede advokater«), jf. retsplejelovens § 733, stk. 1. Efter retsplejelovens § 735, stk. 1, bør sagerne så vidt muligt fordeles mellem de beneficerede advokater efter omgang, men hvis sigtede ønsker en bestemt person beskikket og oplyser, at denne er villig til at modtage beskikkelse, bør advokaten i reglen beskikkes uden hensyn til den regelmæssige omgang, forudsat at ingen lovlig hindring er for hånden.

Endvidere kan der efter sigtedes begæring beskikkes en advokat, der ikke er antaget af justitsministeren, hvis han eller hun er mødeberettiget for den pågældende ret og er villig til at lade sig beskikke, jf. retsplejelovens § 733, stk. 1.

Retterne er i praksis i vidt omfang imødekommende over for sigtedes ønske om at få beskikket en bestemt forsvarer.

Retten kan på ethvert tidspunkt under sagen ved kendelse afvise en valgt forsvarer, hvis betingelserne efter § 733, stk. 2, for at nægte beskikkelse er opfyldt, jf. retsplejelovens § 730, stk. 3. Der skal i så fald på begæring beskikkes sigtede en offentlig forsvarer.

Efter retsplejelovens § 733, stk. 2, kan retten ved kendelse nægte at beskikke den advokat, som sigtede ønsker som forsvarer, hvis dennes medvirken ud fra retsplejemæssige hensyn til sagens behørig fremme, herunder særligt hensynet til medsigtedes tarv, ikke kan anses for forsvarlig, eller der er påviselig risiko for, at advokaten vil hindre eller modvirke sagens opklaring.

Retten kan på samme måde tilbagekalde en beskikkelse, jf. retsplejelovens § 736, stk. 2. Efter retsplejelovens § 736, stk. 1, kan retten endvidere tilbagekalde beskikkelsen, når det findes nødvendigt i forsvarets interesse samt, for så vidt sagen ikke forhales herved, efter begæring af sigtede, når han eller hun har truffet overenskomst om forsvarets udførelse uden udgift for det offentlige.

Retsplejelovens § 733, stk. 2, fik sin nuværende ordlyd ved lov nr. 243 af 8. juni 1978 om ændring af retsplejeloven m.v. (Efterforskning i straffesager, anholdelse og varetægtsfængsling, erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning, herunder for frakendelse eller inddragelse af førerretten, m.v.). Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, at den kun bør bringes i anvendelse, hvor tungtvejende hensyn gør det påkrævet, idet udelukkelse af en advokat fra at virke som forsvarer i en bestemt sag er en vidtgående foranstaltning, jf. herved Folketingstidende 1977-78, Tillæg A, spalte 2382. Det fremgår endvidere, at bestemmelsen f.eks. kan tænkes anvendt i tilfælde, hvor den advokat, som sigtede ønsker beskikket, er så optaget, at den pågældende advokat ikke vil være i stand til at udføre sagen inden for rimelig tid. Det fremhæves, at det navnlig vil kunne være uforsvarligt i sager med varetægtsfængslede. Under Folketingets behandling af lovforslaget blev det tilføjet, at også særligt hensynet til medsigtedes tarv kan begrunde, at den ønskede advokat ikke beskikkes, jf. Folketingstidende 1977-78, Tillæg B, spalte 1404.

3.2.2. Det fremgår tilsvarende af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6, stk. 3, litra c, at enhver, der er anklaget for en lovovertrædelse, har ret til selv at vælge sin forsvarer.

Retten til at vælge forsvarer er trods bestemmelsens ordlyd ikke ubegrænset. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har således i klagesag nr. 13611/88 Croissant mod Tyskland (dom af 22. september 1992)